

ARADI KÖZLÖNY

Administrator delegat:
Dr. STAUBER JÁNOS

ARAD, ANUL 54. No. 216
1939. szeptember 23., szombat.

Redactor responsabil:
SZ. JAKAB GÉZA

Proprietar: Societatea Anonimă pt. editura ziarului Arad Közlöny, Inreg. in Reg. Publ. Periodice sub No. 10/1-1938, Trib. Arad

Armand Calinescu a nemzet halottja

A bucuresti-i Ateneulban ravatalozták fel a kormány tagjainak részvételével a tragikus halált halt kormányelnök üvegkoporsóját – Virágkoszorúk erdeje a katafalkon – Vasárnap lesz a gyászpompás temetés – Ujabb hivatalos jelentés a gyilkos merénylet lefolyásáról és a megtorlásról

Az Argesanu-kormány erélyes rendfenntartó intézkedései

Országszerte számos őrizetbevétel történt

Bucuresti. Az egész főváros gyászbaborult. Az összes épületekre, járművekre és a villamosokra fekete zászlót tűztek. A főváros közönsége Cotroceni felé ömlik, a kivégzés helyére, ahol erős csendőrkordon tartja fenn a rendet a kivégzett gyilkosok halottjai körül. A külföldről és az ország minden részéből tömegesen érkeznek a részvétlíviratok, Gróf TELEKI Pál magyar miniszterelnök a következő tartalmú táviratot küldte Bucurestibe a külügyminiszternek:

— „Armand Calinescunak, Románia miniszterelnökének tragikus halála alkalmából sietek Excellenciádnak a legőszintébb részvételmel a magam és a magyar királyi kormány nevében kifejezni.”

CVETKOVICS jános miniszterelnök és a külföldi elöljáróságok szintén távirati uton fejezték ki részvételmüket.

Pénteken déli 12 órakor CALINESCU Armand miniszterelnök koporsóját az ATENEUL ROMAN oszlopcsarnokába szállították. A koporsó mögött a kormány tagjai és beláthatatlan néptömeg haladt. A koporsó felravatalozása után istentisztelet volt és délután megkezdődött a közönség zárandoklása.

A Romániai Magyar Népkegyesség részvétele

Dr. gróf BÁNYFY Miklós, a Romániai Magyar Népkegyesség elnöke az alábbi tartalmú táviratot intézte a kormányhoz:

— „A Magyar Népkegyesség részvesz az ország gyászában, annál is inkább, mert Armand Calinescu miniszterelnök mindenkor nagy megértést tanúsított a többségi és a magyar kisebbségi nép közötti jóviszony kiépítésével kapcsolatban.”

Üvegkoporsóban az ország gyász-katafalkján

CALINESCU, a meggyilkolt miniszterelnök halottját, mielőtt az Ateneul Roman-ban felravatalozták volna, a Regina Maria kórházba szállították, ahol a katonai orvosok felboncolták a temet. MINOVICI tanár elkészítette az elhunyt miniszterelnök halotti maskáját. Calinescu halottját ezután a Nemzeti Újjászületés Frontja fehér egvenruhájába öltöztették. NICODIM pátriárka gyásztisztiszteletet tartott fényes romi székely mellett és a halottat ezután üvegkoporsóba helyezték. Amíg ez megtörtént, a kormányban négy tagja: ANTONESCU Victor, GAFENCU, GHELMERGEANU és MARINESCU miniszterek az üvegkoporsót elhelyezték a halottaskocsin, majd zuhogó zivatarban megindult a menet az Ateneul felé. Az uccán nagy tömegek gyűltek össze és az emberek könnyekkel a szemükben bucsúztak az elhunyt miniszterelnöktől, aki gyilkos merényletnek esett áldozatul. A gyászkocsi a miniszterelnök fia: Barbu CALINESCU követte, majd a család többi tagja: Radu LOBEL, GRECESCU kapitány, majd az Uralkodó, az udvarmesteri hivatal képviselői, a kormány tagjai ARGESANU kormányelnökkel az élen következtek, végül az elhunyt miniszterelnök gyászbaborult özvegye. A menetet egy század zárta le, amelynek tagjai gyász-karszallagot viseltek, amelynek bejáratánál MIRONESCU és ARGETOIANU királyi tanácsosok, DOMBROVSKI bucuresti-i polgármester, a Nemzeti Újjászületés Frontjának vezetői, a képviselőtestületek küldöttségei, fedetlen fővel várták az elhunyt miniszterelnök földi maradványait. A koporsót ismét a kormány tagjai emelték le a gyász-kocsiról, valamint a Mihail Viteazul rend tagjai és elhelyezték azt az Ateneul kupolacsarnokában. Négy párdatsz és négy képviselő teljesítette az országot és megkezdődött a közönség zárandoklása az elhunyt miniszterelnök koporsójához.

Tizezzel keresték fel az emberek a katafalkon elhelyezett üvegkoporsót és tekintették meg revolvolyóktól arcát. Számszám keresték fel a meggyilkolt miniszterelnök la-

kását is a külföldi diplomaták és a bucuresti-i lakosok közül is, hogy részvételmüket fejezzék ki és ebből is látszik, hogy milyen nagy szeretettel övez-

GHEORGHE ARGESANU
tábornok, kormányelnök

te körül Calinescut és hogy milyen óriási az ország vesztesége a miniszterelnök elhunyt követ-

Széleskörű rendfenntartó intézkedések

A csendőrség a tegnap este folyamán széleskörű rendfenntartó intézkedéseket fogantatott. A csendőrség megszállta a főposta, a rádió székházának és a fontosabb minisztériumoknak épületeit. Az utkereszteződéseknél a gépjárművek utasait igazoltatják és a gyanús nézésű járókelőket is igazoltatják, majd megmotogzzák őket, hogy ni nesen-e náluk fegyver. A kormány ezenkívül rendfenntartó intézkedések egész sorát határozta el, amelyek még a mai napon életbelépnének. A kormány kérlelhetetlen szigorral fog eljárni a vas gárda maradványai ellen. Tegnap és ma számszám letartóztatás történt.

kezében. A katafalkon az első koszorú, amely gladiólákból és rózsákból áll. Öfelsége II. POL királyé.

Allános nemzeti gyász

Bucuresti. A nemzetnevelésügyi minisztérium táviratilag közölte az egyes iskolai tanfelügyelőségekkel: Mélyen megrendülve a miniszterelnök elvesztése miatt érzett fájdalomtól az iskolák és a tanító-testületek kifejezésre kell juttassák a gyászos esemény miatti részvételmüket és ennek következtében 22-én és 23-án nem tartanak előadásokat az iskolákban, 24-én pedig istentiszteleteket tartanak az iskolák valamennyi növendékének jelenlétében és ennek keretében az iskolák igazgatói emlékszóban fogják méltatni az elhunyt nagy hazafi életét és munkáját.

Egy történelmi párbeszéd

Bucuresti. Néhány nappal ezelőtt egy tábornok, aki látta, hogy Calinescu miniszterelnök csupán egy rendőrtiszt kíséretében szállt gépkecskére, odament hozzá és a következőket mondotta:

— Lehetséges, hogy ez az Ön részéről a személyes bátorság megnyilvánulása, mégis könnyelműség, hogy nem gondoskodik erősebb őrzetről.

Calinescu erre így válaszolt:

— Tábornok ur! Ma annyi egyéb fennjavaló van az ország szempontjából, hogy nem hiszem, hogy akadion ezekben a nehéz napokban egy román ember, aki merényletet követne el.

Részletes hivatalos jelentés az orgyilkosság előkészítéséről, lefolyásáról és megtorlásáról

Calinescu Armand miniszterelnök meggyilkolásának előzményeiről az elmúlt nap folyamán az alábbi részletes jelentést adta ki a belügyminisztérium sajtó-osztálya:

— A miniszterelnököt a Stirbev Voda és a Bulevardul Carol II. utkereszteződésnél lőtték agyon, amikor néhány perccel 2 óra előtt autójával hazafelé tartott. A gyilkosság előkészítése a következőképpen történt:

1939 február 8-án leplezték le a Str. Pretoieni 8 alatt lévő vasgárdista terrorista fészket, amelynek élén Dumitrescu Dumitru ploestli ügyszervéd állott. Ő látta el a szervezet tagjait kézi- és gépjárműekkel, Dumitrescu sikertelen kísérletet tett arra, hogy a jelenlegi előtt egy nappal Csehszlovákiába meneküljön. Más szökése előtt 20 darab kézi- és gépjárműt és 25 Steyer-pisztolyt átadott Dumitrescu Nicolae-nak, aki a Str. Carcan történt robbanás következtében meghalt.

Dumitrescu Dumitru Máramaroszigeten át szökött Csehszlovákiába és szökésében egy Popovici nevű, a Bánáthól származó légionárista segítette, nyancsak segítségükre volt egy csempeész, aki titkos hegyi ösvényen juttatta el Dumitrescut Csehszlovákiába. A szökésben még segítségére volt egy Gheorghescu nevű vasgárdista, aki Ansa községből való.

Két nap múlva Dumitrescu kísérletet tett, hogy Németországba szökjön, azonban a határon letartóztatták és Prágába küldték, ahol később szabadlábra helyezték.

Prágából Dumitrescu visszatért Ansa községbe, ahol két hetet töltött, majd onnan Szegeden át, 1939. szeptember 17-én Bucurestibe érkezett a Rapiddal. Telefonált egy Popescu Cezar nevű vasgárdistának Ploestibe, akit arra kért, hogy jöjjön azonnal a fővárosba. Popescunak találját adott a Sfântul Constantin-székesegyházban.

Szeptember 18-án a találkozás alkalmával megkérdezte Popescut, hogy mit csinált az idő alatt, míg távol volt az országból? Azt válaszolta, hogy megőrizte a fegyvereket és a gránátokat és négy bűntársával megegyezett. Ezek a következők: Popescu Traian, a fivére, Moldovan Ion és Vasiliu Ion, valamennyien ploestiek. A megegyezés az volt, hogy

gyilkolják meg Armand Calinescu miniszterelnököt.

Elmondotta, hogy előzetesen átvizsgálták az egész területet és elhatározták, hogy a miniszterelnök autóját

pisztolyokkal és gránátokkal támadják meg azon a helyen, ahol a merénylet történt.

Dumitrescu hozzájárult a tervhez, de különböző módosításokat ajánlott, hogy az eredményt biztosítsák. Azt javasolta, hogy vásároljanak egy autót, amellyel megállíthatják a miniszterelnök gépkocsiját és ekkor támadják meg őt. Popescu Cezar Ploestibe utazott, ott átvett 34 ezer lejt Dumitrescutól és ezért a pénzért vásárolt egy autót Ureche Lazar soffórtól, aki urlati-i származású. Az autótba beültette fivérét, Traian Popescut és Moldovan Ionat, ezután pedig Dumitrescu vonaton elutazott a costilei hegyek közé, ahol szeptember 20-ig tartózkodott, majd pedig a megállapodás értelmében este Ploestibe érkezett. Szeptember 20-ról 21-re virradó éjjel mindhárman a mezőn az autóból aludtak, reggel 5 órakor pedig Popescu Cezart keresték fel, ahol Moldoveanu segítségével magukhoz vették a pisztolyokat. Beültették az autót Vasiliu Ionat is és együtt indultak el Bucurestibe, ahol az előre megállapított helyen találkoztak Ionannal. Csütörtökön déli 1 órakor a külvárosokban voltak az autóval és a merénylet órájában,

a Str. Fagaras és a Str. Stirbev Voda kereszteződéséhez érkeztek.

A Stirbev Voda ucca bejáratánál várták Armand Calinescu autóját, amely 13 óra 35 perckor érkezett oda és Cotroceni felé haladt.

Dumitrescu Dumitru vezette az autót s nyomban nagy sebességgel indult a miniszterelnök autója után, amelyet a Bulev. Carol II-nél utolért és melléje került.

Ebben a pillanatban egy kocsit haladt el az autók előtt és a miniszterelnök soffőre már nem tudott lefékezni és beleütközött a kocsiába. Ekkor kiugrott egy másik autóból a hat gyilkos, de ugyanakkor Atoic Radu rendőrtiszt is, aki a miniszterelnök soffőre mellett ült, kiszállt és jelezte, hogy nem egyszerű balesetről van szó és kirántotta revolverét. Az egyik gyilkos azon-

ban nyomban lelépte. A soffőr a jobboldalra ugrott, miután a gyilkosok bal felől közeledtek és menekülni igyekezett. Popescu Traian többször rálőtt, a többiek pedig az autót ablakához ugráltak és az ablakon keresztül rálöttek a miniszterelnökre. Közben felnyitották az autót ajtaját is és közvetlen közelségből számos lövést adtak le a már halott miniszterelnökre. Husz golyvó furódott a miniszterelnök felébe és tüdejébe, három a hátsógerincébe.

A gyilkosok kihallgatásuk során azt állították, hogy a merénylet után önként akarták jelentkezni a rendőrségen. Közben egy autó haladt el a gyilkosság színhelyén és

a soffórt halálos fenyegetéssel arra kényszerítették, hogy vigye őket a rádióadó-állomás épületébe.

Az autó a Brezoianu-uccába száguldott és a rádióadó épülete előtt kiugrottak a gépkocsiból,

a portást lábán megsebesítették, az őrszemet lefegyverezték és revolverlövészek leadása közben benyomultak a leadóterembe.

Közben az intézet személyzetét ártalmatlanná tették. A leadási teremben a zenekar működését megakadályozták és Popescu Traian a mikrofon elé ugrott és erős hangon a következőket kiáltotta:

— „Armand Calinescu miniszterelnököt meggyilkolták, a légionárius különítmény végezte ki.”

Dumitrescu Dimitrie a következőket kiáltotta a mikrofonra:

— „Prahovai románok fia vagyunk, akik

A miniszterelnökségi sajtóosztály jelentése

Bucuresti. A miniszterelnökség sajtóosztálya hivatalosan jelent a következőket:

— Calinescu miniszterelnököt, a vasgárda még megmaradt töredéke gyilkolta meg. Nincs szó olyan összeesküvésről, amelynek nemzetközi vonatkozása lenne, de nagyobb belföldi összeesküvésről sincsen szó. A gyilkosok tettüket hosszútól követték el, mert Calinescu miniszterelnök volt az, aki a belső rendet helyreállította. Calinescu miniszterelnök gyilkosain tegnap este a tettük színhelyén végrehajtották a halálos ítéletet.

A budapesti sajtó Calinescu jelentőségéről

Budapest. A Függetlenség című lap Calinescu miniszterelnök meggyilkolásával kapcsolatban a következőket írja:

— Calinescu heroikusán küzdött annak a rendszernek az átépítése érdekében, amelyet teljes mértékben vállalt magára, de vállalta a leszámolást is azokkal, akik ennek a tervnek ellenségei voltak. A leszerelt vasgárda olyan alakulat volt, amely veszélyeztette az ország rendjét. A miniszterelnök két éven át teljes mértékben biztosította a rendet, úgy hogy az ellenszeggők eltűntek látszólag. Ez a rendszer és ez a rend Calinescu rendje volt. Eltörölte a kórségtelen súlyosan elfogult pártpolitikát. Életével játszott minden nap, de az átalakulást keresztül vitte.

A Magyar Nemzet című lap ezeket írja:

— Megdöbbentő hírként értesülünk Calinescu román miniszterelnök halálának tragédiájáról. Ő volt a legmarkánsabb alakja a vasgárda forradalmi agitációja ellen irányuló mozgalomnak és most orgyilkosságnak esett áldozatul. Mi magyarok, akik megvetjük ezeket az eszközöket, megdöbbenéssel és felháborodással vettük tudomásul halálának híreit. A meggyilkolt miniszterelnökkel a ma uralkodó politikai irányzat talán legmarkánsabb egyénisége szállt sírba.

A német sajtó méltatása

Berlin. A „Deutsche Allgemeine Zeitung” Calinescu Armand miniszterelnök tragédiájáról a következőket írja: Németország őszintén sajnálja ennek az államférfiúnak a halálát, aki épp az utóbbi időben olyan kitartóan dolgozott a német-román kereskedelmi kapcsolatok meglavításán és azon fáradozott, hogy Románia minden irányban fenntartsa a korrekt semlegességét.

A Völkische Beobachter rámutat arra, hogy Németországnak elsődlegesen érdeke volt, hogy Calinescu miniszterelnök semlegességi politikája érvényesüljön. Gigurju miniszter, aki jelenleg Berlinben tartózkodik, nyilatkozatot adott Románia semlegességéről a lap munkatársának

egy szükséges és fájdalmas kötelességet teljesítettünk.”

Ez utóbbi szavakat már nem közvetítette a rádió, mert

az egyik alkalmazott a mikrofont kikapcsolta.

Eközben odaérkezett a gárda-katonaság, a gyilkosok eldobták fegyvereiket s megadták magukat. A rendőrségre vitték őket és megkezdődött kihallgatásuk.

Ezideig nem lehetett megállapítani, vajon a gyilkosságnak más bűntársai is vannak-e? Az már kiderült, hogy

a merénylet tervről tudott Ovidiu Isaiá fényképész.

akinél Ionescu R. Ioan volt elszállásolva a Bul. Bratianu 24. számú házban és Stanculescu lakatos. Stanculescut társai elküldték, hogy az uccát kímélje ki és a merénylet után igyekezzen eltűnni. A rendőrség kiszállt a Bul. Bratianu 24-es számú házba, Ovidiu Isaiá lakására, ahol ott tartózkodott még Marin Paraschivescu műegyetemi hallgató. Eltorlaszolták magukat a szobában és a rendőrség felszólítása után

20 lövést adtak le a rendőrökre. Utolsó golyóikkal magukra lőttek.

Paraschivescu meghalt, Isaiá Ovidiut pedig súlyos állapotban kórházba szállították. Stanculescu Marin megszökött, de később elfogták.

A kihallgatások befejezése után Armand Calinescu miniszterelnök 6 gyilkosát a merénylet színhelyére vitték és ott agyonlőtték.

Holttestüket otthagyták az uttesten heverni, hogy a tömeg megtekinthesse.

Calinescu miniszterelnök felesége csak a késő esti órákban értesült férje meggyilkolásáról, mert vidéki birtokán tartózkodott.

— Rendkívül fontosnak tartom — mondta, — hogy a kisebb országok semlegességük megóvása érdekében a nekik megszabott uton járjanak és a legalkalmasabb módszereket alkalmazzák. A mai Romániának semmiesetre sem szándéka az, hogy a viszályba belekeveredjék. Nincsenek politikai követelések és a jelenlegi politikai helyzetével meg van elégedve. A délkelet-európai békés fejlődés érdekében valamennyi balkáni állam és különösen a Balkán Szövetség tagjai ugyanezt az álláspontot foglalják el.

Az angol kormány részvéte

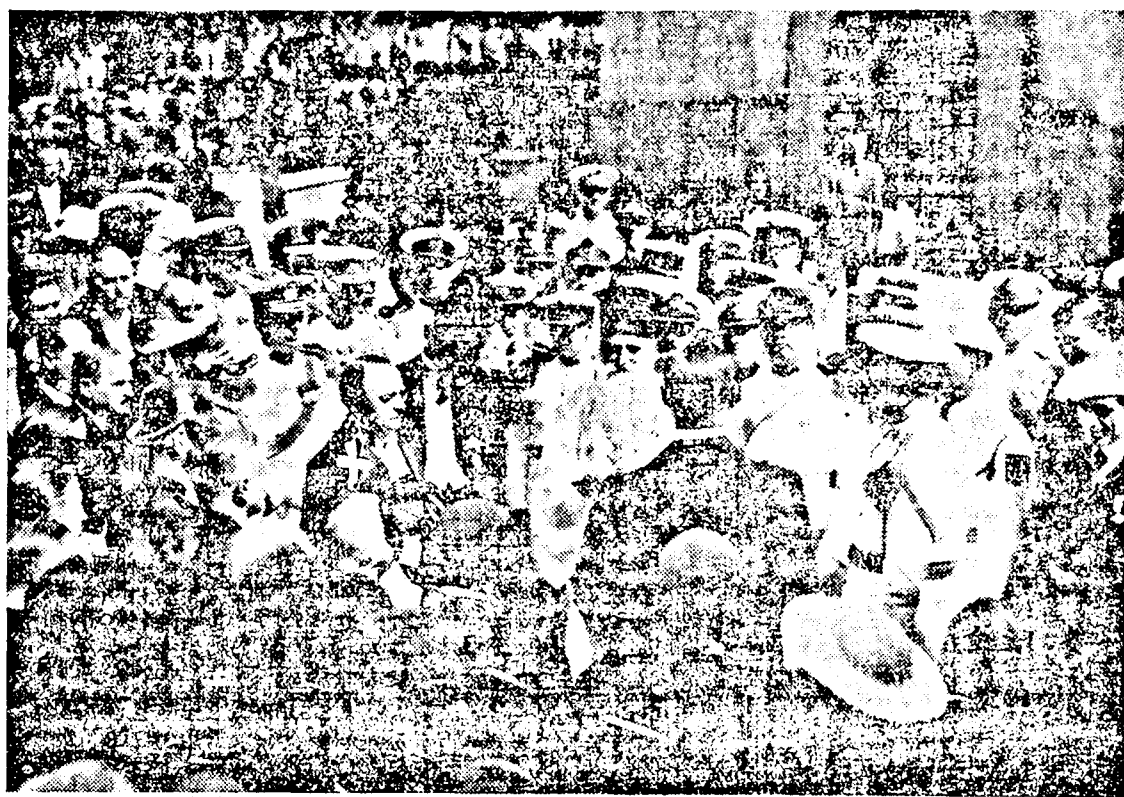
London. (Rador.) Chamberlain angol miniszterelnök és Halifax lord külügyminiszter Nagybritánia részéről, ugyszintén a saját nevükben is őszinte részvétnyilatkozatot tettek Tilea dr. Ion doni román követ előtt Calinescu miniszterelnök elhunytá alkalmából.

Az angol lapok kivétel nélkül vezetőhelyen számolnak be Calinescu Armand volt román miniszterelnök és belügyminiszter tragikus körülmények között történt haláláról. A Times kiemeli, hogy a meggyilkolt Calinescu keménykezű államférfi volt, aki mindenkéfelett a Trónt és országát szolgálta. A Daily Telegraph hangsúlyozza Armand Calinescu erős akaratát, amellyel új alapokra helyezte az ország politikai rendszerét és kiemeli, hogy tántoríthatatlan híve volt a békének, kitartott Románia semlegessége mellett, de ugyanakkor hangsúlyozta, hogy minden körülmények között megvédik az ország függetlenségét és határait.

Csütörtökön délután óta az angol államférfiak is tömegesen jelentek meg Tilea londoni román követnél, hogy kifejezzék részvétüket Calinescu Armand halála miatt.

A Daily Mail pénteki számában részletesen foglalkozik Calinescu meggyilkolásának körülményeivel. A lap rávilágít arra a pótolhatatlan veszteségre, amely Romániát érte a miniszterelnök halála következtében. Ugyancsak behatóan foglalkozik a Daily Mail az új miniszterelnök személyével és kiemeli Argeşanu tábornok kiváló egyéni képességeit, valamint kitűnő politikai kvalitásait.

Calinescu Armand utolsó temes-tartományi fényképe

A felvétel a temes-tartományi királyi helytartó ünnepélyes beiktatása alkalmából készült, amelyen MIRON CRISTEA akkori kormányelnök társaságában ARMAND CALINESCU is megjelent, mint belügyminiszter.

Részvétlátogatások Gafencu külügyminiszternél

Bucuresti. A bucaresti-i angol követ pénteken megjelent a román külügyi hivatalban, ahol Gafencu külügyminiszternél Neville Chamberlain angol miniszterelnök üzenetét tolmácsolta.

— Mély megilletődéssel értesültem — szólt az angol kormányelnök ikerete — arról az alattomos merényletről, amelynek Armand Calinescu esett áldozatul. Kérem, hogy fogadják őszinte együttérzésem és részvétem megnyilvánulását, azon veszteség miatt, amely Calinescu elhalálásával az országot érte.

Grigore Gafencu egyidejűleg pénteken táviratot kapott Egyiptom miniszterelnökétől, aki úgy a maga, mint kormánya nevében részvétet fejezte ki Calinescu Armand halála alkalmából. Ugyancsak részvétáviratot küldött Durcsánszky szlovák külügyminiszter is, aki őszinte együttérzéséről biztosította a román külügyminisztert abból a gyászról, amely Romániát érte.

Belgium a részvétel

Brüsszel. A belga lapok részletesen foglalkoznak Calinescu Armand miniszterelnök meggyilkolásának részleteivel. A közlemények hangsúlyozzák, hogy nincs szó egy külföldről irányított összeesküvésről, hanem a merénylet kizárólag belpolitikai vonatkozású, bosszú műve volt. Rávilágítanak a lapok arra, hogy a gyilkosság úgy Romániában, mint külföldön mély megdöbbenést váltott ki, de Romániában ennek ellenére a legnagyobb rend és nyugalom uralkodik. A lapok behatóan foglalkoznak az elhunyt politikai karrierjével és kiváló képességeit ismertetik.

Bulgária együttérzése

Szófia. Boris bolgár király adjutánsa pénteken megjelent a szófiai román követségen, ahol Filotti Eugen román követnek a bolgár király nevében részvétét fejezte ki. Ugyancsak megjelent a szófiai román követségen a bolgár miniszterelnök is, aki a maga, valamint a bolgár kormány mély részvétét tolmácsolta Filotti követnek.

A bucaresti-i főiskolai ifjuság határozatai

Bucuresti. Pénteken délelőtt ülést tartott a politikusok egyesületének végrehajtó bizottsága. Ez alkalommal foglalkoztak Calinescu Armand meggyilkolásának körülményeivel és mély sajnálkozásukat fejezték ki a történetek felett. Határozatában kimondotta a végre-

hajtó bizottság, hogy annak a merényletnek nevével, aki politikus volt, — bár az előadások sohasem vett részt. — törlik a politikusok sorából és nevét valamennyi katalógusból kihúzzák, hogy az alattomos gyilkosságra vetemedett főiskolás neve ne szerepelhessen a becsületes diákokkal egy könyvben.

Ugyancsak pénteken tartott ülést a bucaresti-i egyetem jogi fakultásának tanári kara is. Sainálattal állapították meg, hogy a merénylet között két olyan egyén szerepelt, akik beiratkoztak az egyetem jogi fakultására. Ezek az előadásokat nem hallgatták rendszeresen, csupán neveik szerepeltek a könyvekben. Az elvetemült diákokat örökre törlik az egyetemi hallgatók névsorából és a katalógusból is kihúzzák neveiket.

Az országörök Armand Calinescu temetése napján diszörséget állnak azon az utvonalon, amelyen a gyászmenet elhaladni fog.

Az ország zsidó hitközségei nevében Niemrower bucaresti-i főrabbi elrendelte, hogy szombaton, a zsidóság legnagyobb ünnepe keretében imádkozzanak az elhunyt miniszterelnök nyugodt pihenéséért.

Hatvanmillió dollárért vadászrepülőgépeket rendelt az amerikai kormány

Newyork. Az amerikai hadügyminisztérium 60 millió dollárért különböző korszerű típusú vadászrepülőgépeket rendelt.

Mussolini:

— „Miért kell hát folytatni a háborút és a pusztítást...?”

Róma. Az olasz sajtó folytatja élénk tevékenységét a béke érdekében. Mussolini miniszterelnök lapja, a *Popolo di Roma* nagyobb vezércikkben foglalkozik a kérdéssel. Megírja, hogy „három heti hiábavaló küzdelem után a versaillesi Lengyelországnak vége van. Mindenki láthatta, hogy a kezesség nem volt kezesség és a lengyel vezetőség hajthatatlan politikát követett. El kell ismerni, hogy a lengyel katonák vitézül verekedtek, de ma különösen a szövetséges csapatok beavatkozása után minden terv, amely a versaillesi Lengyelországot visszaállításra készült, hiábavaló. Mindezeket Olaszország előre látta és ezért mindent elkövetett, hogy a kérdést békésen oldják meg. Ismerteti ezután a lap Hitler birodalmi vezér javaslatát, amelyeket a lengyelvezetőség elutasított és megállapítja, hogy csak a nyugati hatalmak macakossága okozta azt, hogy ezt az ajánlatot nem fogadták el. Most már lehetővé lesz téve, hogy Lengyelország új alapokon jöjjön létre. Az új Lengyelország azonban csak Lengyelországból fog állni. Hitlernek nincsenek újabb kívánságai. Miért kell tehát folytatni a háborút és a pusztítást? — kérdezi a Duce lapja.

Mély megdöbbenés Párisban

Páris. A Havas-iroda közli, hogy a francia fővárosban mély megdöbbenést váltott ki az alattomos merénylet, amelynek áldozata Calinescu Armand volt. Rávilágít a Havas-iroda arra, hogy az elhunyt Franciaországban végezte jogi tanulmányait és ott nyerte el jogi doktorátusát is. Közli, hogy Calinescu mindig rokonszenves politikus volt francia diplomáciai körökben. Ugyanakkor, amikor megállapítja a francia távirati iroda, hogy Romániát súlyos veszteség érte Calinescu Armand elhalálásával, közli, hogy Romániában a legteljesebb rend és nyugalom uralkodik.

A francia főváros tanácsának elnöke, pénteken táviratot intézett Dombrowschi tábornok bucaresti főpolgármesterhez, amelyben mély megdöbbenésének adott kifejezést úgy a maga, mint Páris lakosságának nevében Calinescu halála miatt. Egyben őszinte részvétét tolmácsolta a kiváló államférfi elhunytá alkalmából.

Gheorghe Argesanu tábornok, kormányvezető pályafutása

Az új miniszterelnök: G. Argesanu tábornok. 1883-ban Caracalban született. Iskolai tanulmányait kitüntetéssel végezte el Bucarestben, majd 1903-ban — 20 éves korában — megkapta lovassági hadnaggyá való kinevezését. Mint főhadnagyot két évi tartózkodásra az egyik ausztriai ezredhez küldötték. A világháború idején a jelenlegi miniszterelnökre igen nagy feladat várt: a nagyvezérkar megbízásából az ő csapatainak kellett Predealnál áttörni a magyar hadállásokat. Később a 10. és 21. számú hadosztályok vezetője, majd mint a 2. számú lovashadosztály vezetője, részt vett Budapest elfoglalásánál. Az új miniszterelnököt 1921-ben ezredesi ranggal katonai attaséként Japánba delegálták, majd amint visszatért a caracali 2. számú lovasezred parancsnokságával bízták meg. Itt hét évet időzött, majd Bucarestbe került, ahol a lovashadosztály parancsnokává nevezték ki, később pedig a lovassági iskola parancsnoka lett. Miután az 1. és a 3. számú lovas és a 11. számú gyalogsági hadosztály parancsnoka volt, ahol — mint főhadnagy, de erővel parancsnok — kellemes emlékeket hagyott hátra, rendkívül megtisztelő kinevezés érte: a testőrség parancsnokává nevezték ki. Őfelsége ez után a II. hadtest parancsnokává nevezte ki Argesanu tábornokot, aki időnként elhagyta kényszerült hivatalát, amidőn a kormányba nemzetvédelmi miniszterré nevezték ki. Ebben a minőségben érdemes tevékenységét fejtette ki a hadseregnek korszerű és megfelelő fegyverzettel való ellátását illetően.

Amidőn miniszterelnökké nevezte ki az uralkodó, Gheorghe Argesanu tábornok, a II. hadtest parancsnoka volt. Fényes katonai pályafutása során G. Argesanu tábornokot számos bel- és külföldi érdemrenddel tüntették ki és ezek között a kitüntetések között szerepel a Hohenzollern-rend, a Becsület-rend, továbbá két orosz kitüntetés. Argesanu tábornok a családi életben is példásan kiváló férfinak: egyetlen fia, aki szintén katonai szellemben nevelkedett, egyik franciaországi lovasezredben teljesít szolgálatot, főhadnagyi rangban. Miniszterelnökké történt kinevezése mély benyomást keltett az egész országban, főként azonban katonai körökben.

Felosztották Moszkvában Lengyelországot a német és a szovjet katonai bizottságok

Az ideiglenes demarkációs vonal északról délre vonul keresztül a lengyel földön Bialystok—Brestlitovsk—Lemberg vonalán — Vorosilov Berlinbe készül — Totális háborút jósol az olasz sajtó a nyugati hatalmak között

Balkán béke blokk alakulását jósolják Itáliában

Berlin. A lapok értesülése szerint ma újabb német bizottság utazik Moszkvába és a bizottságnak több katonai tagja is van. Híre jár, hogy VOROSILOV a szovjetkormány hadügyi népbiztosa a német bizottságok látogatásának viszonzásául a közeljövőben Berlinbe utazik. A látogatásra előreláthatólag október első napjaiban kerül sor. Vorosilov nemcsak Berlinben tesz látogatást, hanem megtekintti Németország nevezetesebb katonai intézményeit is.

A katonai helyzet Lengyelországban

Megsemmisült a lengyel ellenállás a Visztula-kanyarban

Berlin. A Német Távirati Iroda jelenti: A Bzura és a Visztula között lefolyt nagy csata véget ért. Az előrenyomuló német csapatok rengeteg hadianyagot zsákmányoltak. Az országutakon garmadában hevernek az eldobott lengyel gyalogsági fegyverek, municiók, gépfegyverek. A lengyel haderő visszavonulási útját felfordított ágyúk, gépkocsik, páncélos gépkocsik, tankok jelzik.

A német munkaszolgálatosok tagjai lázas sietséggel hozzák rendbe a nehéz tüzérség lövedékeinek hecsapódása által tönkretett utakat. A német gyalogság zárt sorokban folytatja a megvert lengyel hadsereg utolsó maradványainak üldözését és zárt sorokban csak akkor támad rész amikor lengyel hadifoglyokat bocsátanak keresztül.

A harcok színhelyét égő falvak, roskadozó házak jelzik. A német csapatok megfigyelték, hogy az elmenekült lengyel parasztok családtagjaikkal együtt már visszatérnek elhagyott szülőföldjükre.

Német csapatok a magyar határon

Ungvár. Tegnap délben a német csapatok Voloccal szemközt, Lavocnenál elérték a magyar határt. Ezen a szakoszon a magyar-lengyel határ egy hosszú alagút, melynek egy harmada lengyel volt, két harmada magyar. Az alagút bejáratánál tegnap megjelentek a német csapatok tisztjei, majd rövid ott tartózkodás és kölcsönös üdvözlés után eltávoztak. Az új határ átvétele, illetve átadása ma reggel megtörtént. Lengyelországból továbbra is érkeznek menekültek, akiknek száma meghaladja az ötezeret.

Megkezdődött Varsó katonai megszállása

Varsó. Varsó védőőrségének főparancsnoka Czuma tábornok a harcok során súlyosan megsebesült. Helyette most Rommal tábornok vezeti a védősereget. A tábornoknak hathatós segítséget nyújt Lipinszky ezredes, Varsó városparancsnoka és a szűkebbkörű városi tanács.

A Lokalanzeiger szeptember 21-én „Varsó előtt” címmel cikket közöl. Megállapítja, hogy az első rohamra a német csapatok már behatoltak Praga külvárosba, ahol minden egyes házát erődökké alakították át és a padlástól a pincéig gépfegyverrel voltak megrakva. Szükség volt a német tüzérség beavatkozására is. A németek türelme vége felé jár, mert a harcok állandóan kiújulnak és örültség a lengyelek részéről tovább védelmezni Varsót.

Az idegeneket elszállították Varsóból

Berlin. A német hadsereg főparancsnokság hivatalos jelentése a következő:

— „A német és az orosz csapatok mozgulatai tervszerűen és a legjobb egyetértésben folynak a megállapított demarkációs vonal fe-

lé. A Lemberg körül állást foglalt német csapatokat oroszok váltották fel. Varsó külvárosából, Pragából több ízben kitörésre tettek kísérletet a lengyel csapatok, de ezeket a német

csapatok mind visszautasították. Varsótól délre a német csapatok egy ellenséges páncélos vonatot zsákmányoltak. A varsói diplomáciai testület 178 tagja és mintegy 1200 külföldi a német katonai hatóságok által meghatározott módon elhagyhatták a lengyel fővárost. A menekülteket német tisztek fogadták és még az éjszaka folyamán Königsbergbe szállították őket. Valamennyi külföldi sértetlen és egészséges. — Nyugaton csak a felderítők hajtottak végre vállalkozásokat és itt egy francia vadászrepülőgépet lelőttünk.”

Német légitámadás Varsó ellen

Kaunas. Csütörtökön Varsó ellen légitámadást intéztek a németek. Lipinszky tábornok, Varsó egyik védője ma rádióon közölte, hogy a lengyel léghajókat négy német repülőgépet lelőttek. A Modlin erőd védői ugyancsak folytatják ellenállásukat.

Az angol propaganda-minisztérium közlése szerint az angolok szerdán a nyugati fronton szintén lelőttek egy német repülőgépet.

A lengyel propagandaminiszter halála

Varsó. A Havas-ügynökség jelentése szerint Gracinszky volt lengyel propaganda miniszter Varsóban német golyótól találva elesett. A lovoczi útközetben több magasrangú lengyel tiszt esett el, közöttük Zwiwitaski volt miniszterelnök, Pilsudszky munkatársa.

II.

Felosztották Moszkvában Lengyelországot

A szovjethaderő mozdu atai

Moszkva. A Tass Iroda közli a vezérkar szeptember 21-iki jelentését, amely a következő:

— A szovjet hadsereg csapatai szeptember 21-én megerősítették az előző napon elért vonalakat. Nyugat-Fehéroroszország és Ukrajna megszállt területein. A Kobrid—Luminez vonaltól délre eső területeket megtisztították a lengyel hadsereg maradványaitól. A szovjet hadsereg csapatai este 7 órakor megszállták Pjinszk városát, Lemberg és Sarni környékét megtisztították a lengyel alakulatoktól.

A német és szovjet katonai missziók megállapították a két hadsereg által elfoglalt területek határait. Ez az egyezmény csak ideiglenes jellegű mert a végleges egyezményt diplomáciai tanácskozások útján hozzák létre. A német bizottság szombaton hagyta el Moszkvát.

Már alakulnak a szovjetek a lengyel területeken

Pár's. (Havas.) A francia sajtóiroda szerint a román—orsz határ mentén fekvő galicjai és ukrán községekben, melyek Lengyelországhoz tartoztak, máris megkezdődött az ukrán és fehérorosz helyi szovjetek megalakítása.

A német-szovjet demarkációs vonal Lengyelországban

Berlin. A német és a szovjetkormány megállapították a német és a szovjet hadsereg közötti demarkációs vonalat. Ez a Pistia, a Narev, a Visztula és a San folyó mellett halad végig északról délre keresztül az egész országon.

Moscicky fáradt...

Róma. A Stefani-ügynökség cernautij tudósítója jelenti, hogy Moscicky lengyel köztársasági elnök feleségével és kíséretével megérkezett Bikáz romániai üdülőhelyre, amelyet a román kormány jelölt ki számára állandó tartózkodási helyéül. A fogadásán csupán a hatósági személyek jelentek meg és a közönséget nem engedték ki a vasuti állomásra. Mint a jelentés hangoztatja Moscicky elnök fáradtnak és törődöttnek látszik.

Popolo d'Italia:

Németország „totális háborúra” készül, ha nem sikerül helyreállítani a békét...

Basel. A lapok harctéri tudósítások alapján jelenti, hogy a nyugati arcvonalon a német és francia csapatok farkasszemet néznek egymással. Az elmúlt 36 óra alatt semmiféle harci tevékenység nem volt. Valószínű, hogy a németek nagyszabású kezdeményezésre készülnek. A párisi Matin úgy tudja, hogy a német hadvezetőség Aachen mellett igen sok bombavetőt vont össze. Itt olyan események készülnek, amelyek komoly fordulatot vehetnek.

A Popolo d'Italia párisi tudósítása szerint Franciaországban az a vélemény, hogyha Anglia és Franciaország nem kötnek békét, akkor Németország megkezdheti a totális háborút a nyugati fronton. Aachen környékén hatalmas csapattesteket vontak össze. Az előkészületeket maga Brauschitsch vezértábornagy vezeti. A

hadállások mögött van a német légitámadás 80 százaléka. Ha tehát Franciaország és Anglia olyan cselekedetet kezdeményez — írja a Messagero — amely jövőhetetlen következményekkel jár, úgy számolni kell azzal, hogy Németország valóban megindítja totális háborúját a nyugati fronton is. Addig pedig a német vezérkar utasítása szerint egyetlen csapatot sem támad a nyugati arcvonalon.

Radzywill gróf szovjet fogságban

Moszkva. (Rador.) Radzywill grófot a lengyel arisztokrácia egyik legrégebbi családjának a tagját, aki a legnagyobb lengyelországi földbirtok tulajdonosa volt, Roscovban a szovjet hatóságok letartóztatták. Egyes hírek szerint a gróf csak

azért maradt falujában, hogy földalatti tevékenységet folytasson.

Mi történt Slankyanban...?

Budapest. A Popolo di Róma németek számára azt a jelentést közli Körösmező határmenti magyar községéről, hogy a határon túl lévő Slankyanban történt erőszakos események következtében a magyar csanakok átlépték a lengyel határt, hogy fenntartsák a rendet és elhárítsák az orosz vérontást. Slankynak és a szomszédos vidéknek magyar részről való megszállását az orosz elmozdítás sűrűs gondossága tette szükségessé és az csak átmeneti kellegi.

Ezzel a hírrel kapcsolatban hivatol s magyar heves közlék, hogy a Popolo di Róma német híre tévedésen alapult. Magyar részről csanakok egyáltalán nem lépték át a határt. A magyar csanakok már eleve szigorú parancsot kaptak arra, hogy a határ mentén mindenféle beavatkozástól tartózkodjanak és a határt semmi körülmények között ne léniék át.

A Giornale d'Italia szintén Körösmezőről oly jelentést kapott, mintha Magyarországra sok lengyel katoná és nagyobb mennyiségű lengyel hadianyag érkezett volna. Ezzel szemben megállapították, hogy a lap tudósításának adatai nem helytállóak.

Új élelmiszer-jegyrendszert vezetnek be Németországban

Berlin. A DNB jelentése szerint szeptember 25. ével új élelmiszer jegyeket bocsátanak ki. Az új rendszer következtében a jövőben az élelmiszer jegyek külön-külön vonatkoznak az egyes fogyasztási cikkekre. Illetékes helyen közlik, hogy

az élelmiszerjegyek bevezetése és azok átcsoportosítása nem az élelmiszer hiánya következtében történik, hanem azt a háborús gazdálkodás vonja maga után.

III.

A szovjet-török tárgyalások

Saracioglu Moszkvában

Ankara. Saracioglu török külügyminiszter tegnap este a szovjetorosz nagykövet kíséretében Istambulba utazott, ahonnan Odessza felé Moszkvába folytatja útját.

Oroszország a Dardanellák lezárását követeli Törökországtól

London. A török-orosz kérdésben még mindig nem lát tisztábbat a világ. Csak elvétve érkeznek hírek a török külügyminiszter moszkvai látogatásának céljáról. Az Exchange Telegraph azt jelenti, hogy a török-orosz tárgyalás előzménye a következő:

Ankara és Moszkva eddig minden fontosabb külpolitikai lépését megbeszélte egymással. A török kormány tájékoztatta is a Szovjetet a török-francia-angol tárgyalásról. Oroszország azonban nem kérdezte meg Ankarát, hogy mi a véleménye a német-orosz szerződésről. A lap úgy tudja, hogy emiatt bizonyos elhidegülés következett be a török és az orosz kormány között. Abból a tényből azonban, hogy a török külügyminiszter most Moszkvába utazik, mégis arra következtetnek, hogy a régi török-orosz

barátság helyreáll. Az egyik olasz lap értesülése szerint bizonyos politikai körökben a német-török nemtámadási szerződés megkötését várják. Ezt a hírt máshonnan nem erősítették meg.

Most is csak annyi látszik valószínűnek, hogy Oroszország a Dardanellák lezárását fogja kérni a törököktől. Ha Ankarát valóban csak a vele szövetséges államok hadi- és kereskedelmi hajóit engedné át a szorosokon, akkor Olaszország még kisebb árucsereért folytatna a fekete-tengeri államokkal és még inkább növelné kereskedelmi forgalmát a szabad vezetéki országok felé. Ezt erősíti meg a nyugati sajtó római hírszolgálatja, amely szerint a Róma és London közt folyó megbeszélés súlypontja gazdasági kérdéseken volna.

IV.

Amerika belső krízise

„Békét! Békét! Békét!”

Washington. Mielőtt az amerikai képviselőház gyűlése megkezdődött volna nagy tüntetést rendeztek a béke mellett. Amikor a szenátorok a washingtoni Capitolium kupolacsarnokán áthaladtak, az ülésteremben nők és férfiak hatalmas csoportja kis amerikai zászlókkal in tegetett feléjük és ezeket kiáltották: Békét! Békét! Békét! Mentsetek meg bennünket a háborútól! Védjétek meg semlegességiünket! Ne küldjétek Franciaországba a fiatalokat.

Az Egyesült-Államok államadóssága 1934-től 1938-ig 26,4 milliárd dollárról 38,8 milliárd dollárra emelkedett. A fegyverszállítás hívei akik egyformán vannak a köztársasági és demokratapártban, a nyomasztó államadósságok gyors csökkenését várják a semlegességi törvény megváltoztatásától. Amennyiben ugyanis a Cash and Carry (Fizess és vidd) rendszert visszaállítanák, Amerika exportja jelentősen emelkedne. Ezen az esetben a fegyver-

szállításokat a rendelést feladó háborus felek saját veszélyükre és saját hajójukon szállítanák el amerikai kikötőkből. A most fennálló fegyverkivitel tilalom megszüntetésétől az adójövedelmek ugrásszerű emelkedését várják. A másik oldalon Borah szenátor és Nye szenátor vezetésével azzal érvelnek, hogy Amerika ép úgy mint a világháború alatt a fegyverkivitel tilalom felfüggesztése után belesodródna a háborúba. Véleményük szerint a fegyverkivitel tilalom felfüggesztése esetén 3 hét alatt Amerika is belép a háborúba.

Cordell Hull külügyi államtitkár kijelentette, hogy az embargo megszüntetése nincsen ellentétben a semlegességgel. A hadviselő felek a háború során állandóan változtatják magatartásukat és a semlegességi elv megtagadásával kapcsolatos magatartás megváltoztatása azt jelentené, hogy a semlegességeknek nincsenek jogaik csak kötelezettségeik.

Seicaru: „Békejavaslatok”

A Curentul mai számában Pamfil Seicaru a következőket írja: „Békejavaslatok” címmel:

Varsó polgármestere bejelentette, hogy a város a legvégsőig védeni fogják. Hősi és haszontalan elhatározás ez, ami azonban tanúságot tesz annak a nemzetnek kétségbeeséséről, amelyet szörnyű hozzanémértséssel és bűnös tudatlansággal vezettek a pusztulásba.

Elgondolom azoknak a szétszórt csapatos-

teknek a helyzetét, amelyek még mindig folytatják a harcot Lengyelországban. Tudják, hogy körül vannak véve, hogy elhagyaoptak, semmi reményük sem lehet arra, hogy vitézségük győzelemre vezessen s még ha vakmerőségük páratlanul nagy, szerü és csodálatos lenne sem tudnának semmit se változtatni az általános vereségen.

Az ilyen szörványos eseményekből, ezekből a különálló hősségekből szövedik a nemzeti le-

Aktuális fejk:

LESLIE BURGIN
angol muníciósminiszter

genda, amely eltakarja az oktalanságot, a lekiismeretlenségeket, vagyis minden, ami előidézhet a pusztulást. Egy állam romjaiból fergetegeser magaslik föl azok hősiessége, akik hivatottak arra, hogy áldozathozásukkal megmentsek a nemzet becsületét.

Mussolini — folytatja a cikk — igyekezett lebeszélni a lengyel kormányt arról az akcióról, amelyek végét jól látta előre. A Duce még 1939. áprilisában megkezdte békítő tevékenységét, mikor Hitler válaszbeszédét mondta el Rooseveltnek. A német követelések a lehető legszerűebbek voltak — állapítja meg a Curenul és emlékeztetbe idézi Hitler első javaslatának pontjait. A lengyel kormány azonban visszautasította ezeket a békejavaslatokat. Akkor tetje Hitler ezt az egész jelentőségében csak ma érthető kijelentést: „Az utókor meg fogja állapítani, helyes dolog volt-e, hogy Lengyelország visszautasította azokat a javaslatokat, amelyek csak adtak neki és semmit sem vettek el, mert Danzig sohase volt lengyel és sohase is lesz az”.

De a javaslat visszautasítása után sem adta fel Hitler a reményt, hogy megegyezzenek Lengyelországgal. És augusztus 30-tól kezdve Mussolini lankadatlanul igyekezett meggyőzni a lengyel kormányt, hogy békésen intezze a Németország és Lengyelország közötti viás kérdéseket. Olaszország politikai vezére jól ismerte Németország katonai erejét és a kancellár ama rendithetetlen elhatározását, hogy normális kapcsolatokat teremtsen a birodalom és Keletporoszország között. Megdöbbentő, mennyire tájékozatlanok voltak a lengyel nép sorsának irányítói, mennyire tulbecsülték saját katonai erejüket és mennyire nem vették figyelembe a német haderőt. Csak bűnös könnyelműséggel párosult teljes tájékozatlanság magyarázhatja meg az áprilisi német javaslat visszautasítását és azt, hogy nem fogadták el Mussolini oly nagy kitarással felajánlott baráti közvetítését.

Ha áttekinthetjük az öt hónapot, amely az áprilisi német javaslat megtétele óta eltelt és végignézzük a mai szerencsétlenség rettenő valóságát, meg kell remegnünk a végzettség előtt, amely a lengyel államot a legborzalmasabb kalandokba sodorta. Az ember megkísérli, hogy valami logikát fedezzen fel a lengyel politikai tevékenységben, sorra vesszük a támpontokat, a bizonyosságokat, amelyek arra az elhatározásra vezettek, melyben még csak a hazard kockázatot sem találhatja meg az ember, hanem csak a vereség matematikailag biztos bekövetkezését — és semmit sem értünk az egészből.

Most midőn a lengyel állam abban az alakjában, ahogy a versaillesi békeszerződés megalkotta, nem létezik többé, Mussolini újból megkísérli, hogy megállítsa a háború továbbfejlődését és megóvja a romlástól Európát. Kérdés azonban, hogy Mussolininek ez az újabb közbelépése eredményre fog-e vezetni.

Gáz- és szilánkbiztos óvóhely (adapost) nyílászáró vasajtók, ablakok készíteset, a Serv. M. O. N. T. előírásai szerint azonnali szállítássa vállalja: **M. GARTNER si FIUL,** ARAD, Str. Baritiu No. 4. Telefon: 1617.

Légvédelmi rendeletet készített Aradváros vezelősege

Részletes utasítások a város lakossága számára a légtalalom megszerzése és a légitámadás esetén követendő eljárásról

Szigoru rendszabályok a rendelkezések gyors és pontos betartása érdekében

Aradváros vezetősége, a városi légtalalmi hivatal közreműködésével a következő rendeletet adta ki:

Mi, Vlad Alexandru tábornok, Aradváros polgármestere, a tevékeny és szenvedőleges légvédelemről szóló törvény 13., 14., 15., 16., 17., 18., 19. és 20. szakasza és légvédelmi szabályzat értelmében (4. melléklet I—V. szakasz) és a közgazgatási törvény 16. szakaszában számunkra biztosított jog alapján

Elrendeljük

I. SZAKASZ: Jelen rendelet nyilvánosságra hozatalától kötelező a nyilvános vagy magánhelyiségek, valamint magánlakások külső világítása tekintetében a világítás biztosítása érdekében kék égők használata, az égőkre pedig olyan ernyő szerelvény, amely lefelé szórja a világítást, Hasonlóképpen kék körtékkel biztosítandó a világítás a folyosókon is.

II. SZAKASZ: Minden jármű, tartozék magánosok vagy hatósági személyek tulajdonához, a lámpák kékszínű celluloid lappal takarandók le, amelynek átmérője öt centiméter, az ezen kívül szabadonmaradó lámpaüveget feketére kell festeni.

III. SZAKASZ: Az intézkedni kell a városi lakóházakban, hogy az utcára, akár pedig az udvarra szóljanak azok, fekeje függőnyvel szereljenek fel, ha nincs redőnyük. Azonai intézkedés kötelező az elromlott függönyök zonnabehozatalára, nehogy a legcsekélyebb fény is kiszűrődjék.

IV. SZAKASZ: A város műszaki szolgálata által a helyszínen történő meghatározás értelmében, valamennyi háztulajdonos köteles intézkedni pincéjének karbanhozataláról, hogy ez háboru esetén, mint menedékhely használathassék. Biztosítani kell az ajtó és ablak zárómechanizmusának tökéletességét, a tetőzet és a padló ellenálló képességét, a háztulajdonosnak faoszlopokat és szükséges faanyagot kell beszerezniük az emeleték megerősítésére. Be kell szerelni a háztulajdonosoknak olyan anyagokat és eszközöket, amelyek a menedékhelyen a levegő utánpótlást biztosítják. Biztosítani kell ivóvíz tartályokat a menedékhelyen, ahol vízzel telt hordók tartandók. Gondoskodni kell kékített világításról, amely független az üzemi világítástól (a villanyáramtól). A folyosók és lépcsőkön jelzőtáblákat kell felszerelniük, amelyeken nyílak és felírás mutatja a menedékhely irányát. A menedékhelyek területének kiszámításánál minden személynre három köbméter levegő számításra kerül.

V. SZAKASZ: A háztulajdonosok kötelesek olyan módon kell menedéket készíteniük, hogy a kerületben ásnak fedezéket. Ezeket a fedezékeket annak a mintának alapján kell elkészíteni, amelyet a városvezetés rendelkezésére a Regele Ferdinand után levő parkban, az Eminescu-parkban és a Marosparcon ásnak majd.

Mindazok az ingatlantulajdonosok, akiknek fedezéket kell ásniuk, a területet, ahol a munkálatokat végre akarják hajtani, karóval kötelesek megjelölni és „Spre adapost” felírást kell alkalmazniuk. gyaktörök alkalommal pedig, amelyeket megjelöltek előre riadóval, mindenkinek emelvények felé kell menekülnie. Arad város számára a riadójelzések a következők:

a) A város valamennyi gyárának szirénái hosszú sipoló jeleket adnak három percen keresztül.

b) A város valamennyi harangja egyetlen kongással 3 percen keresztül jeleznek (felre verik a harangokat).

c) Az uccai rendőrörszemek három percen keresztül hosszú sipjelzésekkel figyelmeztetnek a veszedelem közeledtjére.

A riadó megszünése

A gyári szirénák, a templomharangok, valamint az örszemek rendőrök három percen keresztül rövid jelzésekkel tudatják a riadókétség megszünését.

VI. SZAKASZ: Jelen rendelet megjelenésé-

nek időpontjától kezdődőleg valamennyi köz. és magánvállalat, az intézmények intézkednek a tulajdonukat képező ingatlanoknak káki színűre festését illetően. Az egységesen hűszeptember huszonötödikéig, a kétféle, vagy ennél nagyobb házak befestésének október elsejéig kell megtörténnie.

VII. SZAKASZ: Jelen rendelet megjelenésétől, újabb intézkedésig, mindenki számára tilos házak káki színre egyéb színre való befestése.

VIII. SZAKASZ: A zöldérek színtől káki színre, vagy előírászerinti zöldérek festésére.

IX. SZAKASZ: A házak ellepezésére minden külterületi ingatlantulajdonos köteles olyan fák ültetéséről gondoskodni, amelyek gyorsan nőnek.

X. SZAKASZ: A város által az összes utcákban, köz. és magánvállalatoknál és háztulajdonosok számára szélesített és légtalalmi utasításokban, mindenki számára az e célra szabadon hagyott helyre a következőket:

a) A menedékhely megjelölése, amelyet a háztulajdonos készíttetett.

b) Az aradi tűoltóság távbeszélőszámát: (1212).

c) A kórház, ahová az ingatlan lakóit sebesülés, vagy gázzal történt fertőzés esetén szállítani kell — a jelen rendelet 13. szakaszában meghatározott városi kórházbeosztás szerint — valamint a kórház adott esetben hívható.

XI. SZAKASZ: Minden háztulajdonosnak, aki az ingatlan pincéjében rendezi be a légtalalmi menedéket, zsákban tartott homokkal kell rendelkeznie, hogy a beörtött ablakok nyílásait betömhesék.

XII. SZAKASZ: A gázálcok javítását és a gáz jelenlétét megállapító városi vegyvizsgáló állomásként a városi egészségügyi vegyvizsgáló állomás működik, amelyhez a város bármelyik lakója közvetlen fordulhat.

XIII. SZAKASZ: Bombázás, vagy gáztámadás esetén a sebesültek, vagy gázzal fertőzött emberek a következő kórházbeosztás szerint szállítandók orvosi segítség helyre Aradváros területén:

a) I. kerületből a központi kórházba

b) III. kerületből a tudószanatóriumba.

c) II. kerületből a kórházba, amelyet a Tanácsok Aradvárosban a központi kórházba.

d) IV. kerületből a Mihai Viteazul-teren levő kereskedelmi lányiskolában berendezendő kórházba.

e) V. kerületből a gyermekkórházba.

f) VI. kerületből szintén a gyermekkórházba.

g) VII. kerületből a központi kórházba.

XIV. SZAKASZ: Minden lakás számára kötelező egy kis házigyógytárszéknek a beszerzése gyógyszerrel, amelyek sebesülés, égés, vagy gáz-fertőzés esetén első segélynyújtásra alkalmasak. Ezek a Soc. Antigaz és a Soc. Aerochimia Bucuresti-i vállalatoktól szerzethetők be.

XV. SZAKASZ: A házak padlásait sürgősen ki kell üríteni minden anyagtól, vagy gyúlékony holmitól.

XVI. SZAKASZ: Minden padlónál és 2 centiméter magasságú homokkal telt láda tartandó a padlás nagyságához viszonyítva, valamint 1—2 lapát, a gyújtóbombák eloltása végett.

XVII. SZAKASZ: Minden ingatlantulajdonos köteles házában faalkatrészeit különleges anyaggal bekeneni. Ezt az anyagot a brassói „TALA”-gyártól szerzethetik be az érdekelték (Brassó, Bul. Carol 6—9.) Ezt az anyagot különben mindenki maga is összeállíthatja az alábbi összeállítás szerint.

a) 1000 gr. kovasavas nátrium 500 gr. krétanor, 1000 gr. bóragszató (kleiszter), egy liter vízben

b) 300 gr. kovasavas nátrium, 300 gr. kovasavas magnézium (azbasz), egy liter vízben.

XVIII. SZAKASZ: Aradváros minden lakosa köteles a legrövidebb időn belül gázálcot beszerezni. Ezeket a gázálcokat közvetlen a Bucuresti-i Antigaz és Sarogaz vállalatoktól szerzethetik be az érdekelték.

XIX. SZAKASZ: Jelen rendeletben felsorolt intézkedések szeptember huszonötödikéig végrehajtandók, amikor is a városi közgazgatás közegeli ellenőrzést

gyakorolnak és azokkal szemben, akik az intézkedéseket nem teljesítették a légvédelmi törvény 63. szakasza alapján alkalmaztatni megkorlás. A törvény szövege a következőket tartalmazza:

a) Az, aki szétrombol valamely tárgyat, berendezést vagy megakadályoz valamely munkálatot, amelynek rendeltetése a légitámadás elleni védelem, ha a megromlott tárgy, berendezés, vagy megakadályozott munka saját tulajdonát is képezi, a légvédelmi eszközök megromlása után elkövetett közveszély előidézésében bűnös és 1—5 évig terjedő szabadságvesztéssel, 10.000—100.000 leig terjedő büntetéssel, valamint 1—2 évig terjedő jogfosztással büntetettik.

Ha a büntetendő cselekmény egy, vagy több személy halálát okozta, vagy egészségét rongálta meg, a Carol büntető törvénykönyv 52. szakasza utolsó bekezdésének (1. vagy 2. szám) alapján alkalmazandó a megkorlás.

b) Azok, akik nem teljesítik, késleltetik, vagy szabotálják a légi támadás elleni védelemre vonatkozó intézkedéseket, 6 hónaptól 2 évig, valamint 5000—50.000 leig terjedő büntetéssel sújtják.

c) Akik a légvédelmi intézkedések be nem tartásában gondatlanságból, vagy rosszakaratból találatnak bűnösöknek, olyan esetekben, amikor a hatóságok szenvedőleges légvédelmi gyakorlatot megszerveznek, valamint a szülőket beosztásuk vonatkozásában, ugyisint azok, akik a központi kiképzések, vagy a hatóságok által rendezett légvédelmi előadások óráiról igazolatlanul hiányoznak, 500—2000 leig terjedő pénzbírsággal, vagy 1 naptól egy hónapig terjedő börtöni fogsággal (viasszesés esetén) sújtják.

d) Akik pedig a tevékeny, vagy szenvedőleges légvédelmi gyakorlatok alkalmával a hatóságok által nyilvánosan kifiggesztett rendelkezésekkel kerülnek ellentétbe, 200—1000 leig terjedhető bírsággal büntetnek.

(s. k.) VLAD Alexandru tábornok polgármester.

(s. k.) LAZAR Vasiliu vezértitkár.

(s. k.) POPA Grigorie

A M. O. N. T. iroda főnöke.

A városi közgazgatás kötelekében működő légtalalmi hivatal (MONT) a következő közleményt hozta nyilvánosságra: Tudomásra hoztuk hogy roszhiszemű emberek olyan híreket hoztak forgalomba, mintha minden aradi lakosnak, aki résztvesz a városi légtalalmi hivatal által rendezett légvédelmi tanfolyamokon és aki ilyen módon ellenőrzött nyomatványt kap, minden ilyen nyomatvány után 20 leit kell fizetnie. A városvezetésük szükségesnek tartja, hogy tájékoztassa a közönséget: Az ellenőrzött nyomatványokat az előadásokat nem teljesen díjmentesen kapják kézhez. Csúpan a magánvállalatoknak kell személyzetük számára kiállított ellenőrzött nyomatványokként, valamint ezzel kapcsolatban köz tudomásra hozza a légtalalmi hivatal, hogy a jövőben a légtalalmi előadásokat nem rendőrkerületenként rendezik meg, hanem kizárólag a volt Central-közvetítőszínházban (Ruszu Sirianu-ucca) amelynek helyiségét erre a célra különlegesen felszerelték. Felkért tehát a légtalalmi hivatal a közönséget, hogy csakis itt jelentkezzen előadásra az előre megállapított sorrend szerint, amit az alábbiakban közlünk:

Szeptember 23-án reggel 7 órakor a VII kerület lakói A—H betűk, 8 órakor I—P, 9 órakor R—W.

Hétfőn szeptember 25-én kezdődik meg a második része az előadásoknak, mégpedig ezután csak kizárólag a Central-mozgószínházban.

Mexiko es Chi e a legszigorubb semlegesség mellett

Mexiko. Hav külügyminiszter vezetésével a mexikoi küldöttség Panamába repült a pan-amerikai értekezletre. Hav elutazása előtt kijelentette, hogy Mexiko a legszigorubb semlegesség mellett száll sikkra, valamint az amerikai államok szolidaritása mellett. Chile képviselője, Bianchi szintén kijelentette, hogy támogatni fogja a szolidaritásra való törekvést és Chile is az abszolutt semlegesség mellett van.

Páris gázárcban

Párisból jelentik: Mostanában Párisban séfálni — nem valami veszélytelen foglalkozás. Ó, korántsem a német repülőgépek bombaveszélye miatt! Páris — mondják a franciák — nem lehet bombázni, a légvédelem tökéletes. A világháborús idők, amikor a Zeppelinek és a német légitájak elég sűrűn tisztelegtek a világ fővárosát fölött, elmúltak. A händő légi őrfőnök cirkál a város fölött, husz-huszonöt gép van mindig levegőben: eddig nem is történt eredményes légi támadás.

Maga miért nem katona

Nem ez a veszély fenyegeti a sétáló idegent, hanem a párisiak kíváncsisága. Tegnap a régi Greve-téren, ahol annyi arisztokrata feje gördült a fűrészpáros kosárba (ma Hotel de la Ville-térnek hívják), séta közben a gilotin nyomait kerestem. Altitól még meglátszik a kövezeten a gyászos szerszám néhány tartóoszlopának helye. Egyszer csak egy csinos kis midinett perdül mellem és ellenségesen megszólít:

— Hallja, monsieur, maga miért nem katona?

Alig tudtam kimagyarázkodni. Mondtam, hogy semleges vagyok — ha akarnék se avatkozhatnék bele a vitába, ami most a négy nagy ország között folyik — de erre meg azt kérdezte:

— Hát az idegenlégió?

Nem vette tudomásul, hogy ragaszkodom a semlegességhez. Végül, amikor azt ajánlottam, hogy a vitát fehér asztal mellett intézzük el, azaz vacsorázzék velem, végigmért és otthagyt.

— Majd ha csukaszürkében lesz, akkor igen — mondta bucsuzól.

Ez most a hangulat Párisban. Mindenki haragszik, akin nem feszül katona zubony. Kezd divatba jönni a „piszkos idegen” csatakiállítás — már a „boche” is felhangzik itt-ott. Csak az angolok, lengyelek és a katonák népszerűek.

„Gázárcok tultengése”

Ami most a legjellegzetesebb párisi dolog: az a gázárcok tultengése.

Az előtt Párisban volt a legtöbb üreskező ember. A francia vérmérséklettel valahogy nem igen lehet összegeztetni a csomagcipelést. A hölgyek inkább a legkisebb komissziót is hazaküldték, semhogy végigvigyék az uccán az elegáns kis csomagot, a férfiak inkább a zsebeiket pakkolták tele, csak hogy aktafáskát ne kelljen cipelni. Most mindenki csomagot visz, közepes nagyságu vászonzsákot, vállszíjjal, benne gázárc. Sokan még egy-két konzervet is beleraknak, nehogy — ha hosszabb ideig tart a légvédelmi riadó — megéhezzenek az óvóhelyen.

A Champs des Mars-ról, az Eiffel-torony tövéből indultam el egy kis gázárcszemlélre. A torony maga most légvédelmi megfigyelő, a tetőjén gépágyuk várják az ellenséges támadást, hatalmas fűtelők és fényszórók kutatják az éjszakát, nem közeleg-e a pusztulás Páris városa felé. Ennél fogva erős katonai őrség vigyáz körülötte és arról szó sem lehet, hogy a tetőjére föl lehessen menni. A liftkezelők vállán gázárc, az első emeleti vendéglő pincéirenek karján, a szalvéta mellett — gázárc.

Az Avenue de Suffren megyek végig, utam a katonai iskola és egy kaszárnya mellett visz el: természetesen az összes látható kadett és katonának gázárcval vannak felszerelve. Bent a kertben egy öreg asszony szendvicseket, limonádét és majaskenyereket árul: a kosárka mellett gázárc.

A „bombabiztos” csecsemő

A Boulevard Pasteur a hosszú Avenue de Suffren folytatás. Ez már a Montparnasse. Csinos, szőke nurse gyerekocsit tol, nyakában gázárcok, a kocsit maga gázbiztosan elzárható, csodálatos alkotmány, kétoldalt oxigénpalackok, az egész csupa acél és üveg. Ez a legújabb divat, „gáz- és bombaszilánkbiztos” gyerekocsi. Támadás esetén állitól nyugodtan ott lehet hagyni az uccán, ha csak a bomba egyenesen bele nem vág, nem történik semmi baja...

Október 5-én kezdődik Aradhegyalján a szüret!

Dr. Ispravníc Sever, az aradmegyei Szőlőtermelők Szindikátusának elnöke érdeklődésünkre ezúton közli az aradmegyei szőlőtermelőkkel, hogy az idei szüret Aradhegyalján a kisbirtokosok részére október hó 5-én, a nagybirtokosok részére pedig október 9-én kezdődik. A terminus kitölődésének oka az ország más szőlőtermelő vidékével szemben az, hogy a termelők egyfelől esőt várnak, amely megkönnyíti a szüretet, másfelől pedig egyes mustos szőlőfajták beérésére még pár napra van szükség, hogy kellő eredményt adjanak.

SPORT KÖZLÖNY

Titanus—AAC és Crisana—ATE a kerületi bajnokság főeseményei

Megkezdődik a másodosztályu bajnokság — Részletes bíróküldés

A divíziós csapatok közül az AMTE Temesváron, a Gloria Aninán szerepel vasárnap és így az aradi labdarugóműsort kerületi bajnoki mérkőzések költik ki. A legnagyobb érdeklődés a Titanus—AAC és Crisana CFR—ATE mérkőzéseket előzi meg, amelyek ténylegesen nagy harcot és kemény küzdelmet ígérnek. Ugyancsak nyitnak ígérkezik a Tricolor—Astra meccs is, míg a hátralevő két mérkőzésen az Olimpia és az Egyetértés esélyesek a Gaiánával és a Banatullal szemben.

Ugyancsak vasárnap kezdődik meg a másodosztályu bajnokság is, amelynek során egy meccs kerül lebonyolításra. Ifjúsági bajnoki mérkőzések egészítik ki a vasárnapi műsort és a részletes bíródelegatást alábbiakban adjuk:

KERULETI I. OSZTALY:

Olimpia—Gaiana, Olimpia-pálya, 16.30 órákor, bíró: Darázs, határbírók: Burdan és Colarov. Titanus—AAC, Titanus-pálya, 16.30 órákor, bíró: Karlich, határbírók: Kradigaty és Engel. Egyetértés—Banatull, Egyetértés-pálya, 16.30 órákor, bíró: Oprita, határbírók: Vagalau és Barbu.

Futballbírók figyelmébe!

Az aradi futballbíró testület népszerű elnöke, Bozgan Gheorghe, a következőkre hívja fel a játékvezetők figyelmét.

1) Sem a csapatok, sem pedig a játékvezetők bajnoki mérkőzéseket nem változtathatnak át barátságos meccsokra.

2) A bajnoki mérkőzéseket akkor is le kell vezetni, ha a játékosok nem rendelkeznek igazoló könyvecskéikkel, vagy a szövetség külön igazoló iratával. Ilyenkor a hiányzó igazolványokkal szereplő játékosok nevét, címét, születési évét a jelenlétben fel kell tüntetni. Kizárólag az A) és B) ligás, valamint a Román Kupa mérkőzéseknél kell a meccs előtt az igazoló könyvecskéket felmutatni, amelyek nélkül nem játszhatnak a játékosok.

3. Újból felhívjuk a játékvezetők figyelmét, hogy pontosan jelenjenek meg a kitűzött mérkőzéseken és a szabályokat szigorúan tartásuk be.

4. Akik a fenti rendelkezésnek eleget nem tesznek, szigorú büntetésben részesülnek.

Véglegesen összeállították Románia atlétacsapatát a Balkán-játékokra

Bucuresti. Az atlétikai szövetség a Balkán-játékokra véglegesen a következő csapatot állította össze: 100 m.: Cristea, Moinea. 200 m.: Cristea, Coracu. 400 m.: Iordache, Ludu. 800 m.: Kiss György, Talmaciu. 1500 m.: Kiss György, Radu Ionita. 5000 m.: D. Cristea, Radu Ionita. 10.000 m.: D. Cristea, Gáll. Magasugrás: Iost, Stoichitescu. Távolugrás: Stoichitescu, Moinea. Hármastugrás: Calistaru, Kreisel. Rudugrás: Eilhardt, Sulylökés: Gurau, Schullery. Görög diszkoszvetés: Havaletz Gurau. Szabad diszkoszvetés: Havaletz, Schullery. Gerely: Vamanu. 400 méteres gát: Kiss L., Maesciuc. 110 méteres gát: Maesciuc, Kiss L. 3000 méteres akadályverseny: D. Cristea, R. Ionita. Tízpróba: Maesciuc, Kreisel. 4x100 méteres váltó: Kiss György, Iordache, Ludu, Lazar. Balkán váltó: Kiss György, Iordache, Rosu, Cristea. Tartalékok: R. Ponescu (diszkoszvetés), Z. Dragomir (rudugrás). A csapat csütörtökön, szeptember 28-án indul el Constantából Athén felé.

Örökre szóló büntetés a futballbíróknak és szövetségi kiküldötteknek

Bucuresti. A labdarugószövetség elnöki ülésén, megszüntette a nemzeti bajnoksággal kapcsolatosan a bírók és szövetségi kiküldöttek részére megállapított általánvösszeget és arra kötelezte őket, hogy csak tényleges költségeket számítsák fel az egyesületeknek. A szövetség elnöksége ezzel kapcsolatban szigorú büntetőzáradékot hozott, amely szerint mindazon bírókat és szövetségi kiküldötteket, akik tényleges költségeiknél többet, vagy a régi általánvösszeget számítják fel, örökre kizárják a szövetség kebeléből, ami egyet jelent sportműködésük végleges betiltásával.

Crisana CFR—ATE, Gloria-pálya, 16.30 órákor, bíró: Ciorogariu, határbírók: Chiral és Var. taci.

Tricolor—Astra, AAC-pálya, 16.15 órákor, bíró: Munteanu, határbírók: Adamovici és Jakab.

KERULETI II. OSZTALY:

AMRA—Hakoah, Olimpia-pálya, 14.30 órákor, bíró: Marița, határbíró: Burdan.

IFJUSAGI BAJNOKSAG:

AAC—Transilvania, AAC-pálya, 11.00 órákor, bíró: Schneider.

ATE—Egyetértés, Gloria-pálya, 14.30 órákor, bíró: Kalmár.

Titanus—Unirea, Titanus-pálya, 14.30 órákor, bíró: Weinberger.

Tricolor—Grisana, AAC-pálya, 14.15 órákor, bíró: Macian.

Astra—Olimpia, Astra-pálya, 10.00 órákor, bíró: Pfeiffer.

Hakoah—AMTE, AAC-pálya, 9.00 órákor, bíró: Gábor.

Joe Louis megvédte világbajnoki címét

Detroit. Szerdán este 50 ezer főnyi közönség jelenlétében tartották meg a Joe Louis—Bob Pastor nehézsúlyu világbajnoki ökölvívőmérkőzést, amely 20 menetesre volt tervezve. A néger világbajnok, Joe Louis azonban a 11-ik menetben oly hatalmas ütést mért ellenfele állára, hogy az csak öt perc múlva tért magához. Joe Louis továbbra is világbajnok maradt.

Rádióműsor

— Romániai időszámítás. —

SZOMBAT, SZEPTEMBER 23.

Bucuresti, Radio-Romania. 7: Reggei torna, lemezek, háztartási és orvosi tanácsok.

Radio-Romania. 12: Időjelzés, vizállásjelentés. 12:03: Lemezek.

Bucuresti, Radio-Romania. 13: Időjelzés, sportközlemények. 13:05: Victor Predescu zenekara. Ion Lucian énekszámával. 14: Színházi közlemények. 14:10: Hírek. 14:30: A zene folytatása. Időszerű közlemények.

Radio-Romania. A Straja Tarii szervezet órája. 19: Időjelzés, időjárásjelentés. 19:02: Octav Sulutiu előadása a barcasági kastélyokról. 19:17: Rádiózenekar. 20: S. Lambrino tanár előadása a dobrudzsai új archeologiai kutatásokról. 20:40: Stefan Savu román dalokat énekel. 21: Rádióposta. 21:15: Tánclemezek. 22: Hírek, sportközlemények. 22:25: Akordeon, kasztanyett és harangszólok lemezekről. 22:40: Kubai zene lemezekről. 23: Hírek. 23:15: Ionel Cristea zenekara. 23:45: Hírek külföldre Franciaul és angolul.

Budapest I. 7:45: Torna, hírek, közlemények, hanglemezek, étrend. 11: Hírek. 11:20 és 11:45: Felolvasás. 13:10: Endre Béla énekegyüttese. 13:40: Hírek. 14: Hanglemezek. 14:20: Időjelzés, időjárás és vizállásjelentés. 15:30: Hírek. 17:15: Harsányi Gizi mesél. 17:45: Időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 18:15: A rádió szalonzenekara. 19: Műszaki tanácsadó. 19:25: Ádám Piri dalokat énekel zongorakísérettel. 19:45: Szarvasbögés. Közvetítés a kalocsai érseki erdőkből. Hangfelvétel. 20:15: Hírek. 20:25: Lakatos Tóni és Lakatos Misi cigányzenekara. 21:20: Vidám tarka-est. 22:40: Hírek, időjárásjelentés. 23: Melles Béla zenekara. 23:40: Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 24: Iljicskij Lszlő jazzzenekara játszik. 0:20: Kurina Sim cigányzenekara csárdásokat játszik. 0:40: Tánclemezek.

Budapest II. 19:25: Mezőgazdasági félóra. 20:30: Drávaemlék. Irta Adobolvi Nagy Miklós. Felolvasás. 21: Hírek, közlemények. 21:20: Wagner: Walkür; részletek hanglemezekről. 21:55: Vadászpuskával a braziljai éserdőben. Irta Molnár Gábor. Felolvasás. 22:20: Melles Béla zenekara. 22:45: Időjárásjelentés.

Begrád műsora nem érkezett meg.

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

Az aradi pénzügyigazgatóság újabb nyomatékos figyelmeztetése a lakossághoz a lakbérleti szerződések illetékezéséről

Az aradi pénzügyigazgatóság illetékügyi osztálya nyomatékos hangú értesítést bocsátott ki, amely nyomatékos felhívja az érdekelteket figyelmébe, hogy a lakbérleti szerződéseket illetékezés előtt ugyanúgy fel kell küldeni előzetes jóváhagyás végett a nemzeti védelmi minisztériumba, mint az ingatlanközvetítői szolgálat megállapodásokat. A pénzügyigazgatóság most közli, hogy a fenti intézkedés határozottan vonatkozik a lakbérleti szerződésekre is, így tehát a pénzügyigazgatóság akár az új lakbérleti szerződéseket, akár a régi szerződéseket megújítását, az esetekben illetékezi, ha azokat előzetesen jóváhagyás végett a

nemzeti védelmi minisztériumba küldték be és a látogatott, illetve jóváhagyott kérvény már visszajött Aradra.

Minthogy a pénzügyigazgatóság értesülése szerint a fenti formáság kötelező voltja miatt sokan elmulasztják a szerződésnek a minisztériumba való felküldését, ezután is közli, hogy a jövőben valamely bérleti szerződésnek illetékezésre való bemutatásakor az előző, a régebbi szerződés bemutatását is kéri, vagyis a folyamatoságát ellenőrizni. Azokban az esetekben, amikor megállapítást nyer, hogy a szerződést nem juttatták el idejében a nemzeti védelmi minisztériumhoz, az érdekelteket megbüntetik.

Be kell jelenteni a mustkiszárazásokat!

Szólót csak a szüret helyén szabad sajtolni. A külföldre szállított bor külön bejelentés alá esik

Bucurestiből jelentik. A bortermeléssel kapcsolatosan a birtokosoknak ezidén is adónyilatkozatot kell beadni a községhez. A nyilatkozatban be kell jelenteni a szőlővel beültetett területet, tekintettel arra, hogy saját birtok, vagy pedig bérelt. Külön kell jelenteni, hogy milyen területen van direkttermő szőlő, továbbá az idén szüretelt bormennyiséget, valamint a korábbi szüretből megmaradt bormennyiséget. Ha a bejelentett és az ellenőrzéskor megállapított mennyiség között tíz százaléknál nem nagyobb az eltérés, ez a község társaságát nem érinti. Be kell jelenteni végül az eladott, vagy vásárolt mustot. Ezeket az adatokat a must kiforrásától számított 15 napon belül kell bejelenteni a községhez, de legkésőbb december elsejéig.

A nyilatkozatot három példányban kell benyújtani. Azok a szőlőbirtokosok, akik az általános szüretből szőlőt, vagy mustot külföldre akarnak szállítani, még külön nyilatkozatot kötelesek már most beadni a községhez, amelybe az elszállított szőlő és must mennyiségeit kell beírni, a must kiforrása után pedig az akkor benyújtásra kerülő végleges nyilatkozatba a rakláron levő borkészleteken kívül be kell vezetniük a külföldre

kiszállított szőlő és must mennyiségét is.

A nyilatkozatok benyújtásáról a községi előjárás igazolványt köteles kiállítani. Az érvényes rendelkezések szerint a bort csakis annak a községnek a területén szabad előkészíteni, ahol a szőlőt termelték, vagy szüretelték, illetve a szőlő pincékben. Azok a termelők, akiknek több helyen van ugyanazon a vidéken szőlőjük, egész termésüket egyetlen helyen raklározhatják be erjedésre, de ebben az esetben nyilatkozatot kell azonban beadni ahhoz az adóhivatalhoz, amely a saját helyen állítanak. A vásárolt szőlő sajtolása is csak azokban a községekben szabad, ahol a szőlő termelt.

Vendéglő udvarán szőlőt sajtolni tilos. A két hektárnál kisebb szőlőbirtokokkal rendelkező gazdáknak nincs saját pincéjük és sajtolójuk, más községek, vagy városok, de nem megyeszek, helyek területén is kisajtolhatják a szőlőjüket. Ilyen esetben azonban a törvény megköveteli, hogy a szőlőbirtok annak a kerületnek a vidékén legyen, ahol a sajtolás történik. Az idegenben való borsajtásra minden esetben engedélyt kell kérni az illetékes pénzügyigazgatóságtól.

— FOLYNAK A ROMÁN-NÉMET KERESKEDELMBI TÁRGYALÁSOK A mezőgazdasági minisztérium alatt folynak a román-német kereskedelmi tárgyalások. A német tárgyaló bizottságot Clodius gazdasági tanácsos vezeti.

— Heti árszámok: (Szeptember 22-én, pénteken). Fides zöldborsó 3-4 drb. 1 leu. erdő zöldborsó: 3 drb. 2 lei. burgonya kg. 3-4. hagyma 2. káposzta drb. 3-10. zöldborsó kg. 7-8. szárazborsó 10 kalarábé 2 drb. 3. lencse kg. 8. spenót kg. 4. fokhagyma 8. levesnek való zöldség kötege 3 lei. — Gyümölcsök: alma kg. 4-6. dió héjában kg. 14. hántott dió 60-62. körte 4-8. őszibarack 10-12 szilva 2. szőlő 4-6 lei. — Tejtermékek: juhtúró kg. 14. juhtúró 32. tehéntej lit. 5. mályva juhtúró kg. 14. vaj kg. 70-80. tojás drb. 1.50-1.60 lei. — Előállat: sertés kg. 22-24. marhahús 12-16. borjú 20-23 lei. — Takarmány: szén 100 kg. 110-130. szalma 40, here 150-170 lei.

— HOGYAN FOGLJÁK MEGSZERVEZNI A DEVIZÁKNAK A TÖZSDÉN VALÓ ELADÁSÁT? A devizakereskedelem új rendje, amint azt a most közzétett rendelet törvény is előírja, hogy a kivitelezésből származó devizák 30 százalékát a jegybanknak kell hivatalos árfolyamon felajánlani, míg a devizák 70 százalékát az exportőrök szabadkézből értékesíthetik. A törvényt azonban ezzel kapcsolatban a devizákat csak az engedélyezett pénzügyi intézetek hozhatják forgalomba, mégpedig kifejezetten csak a tőzsdén. Mivel Romániában Bucuresztin kívül másutt értékpapírok nincsenek, ez a rendelkezés a gyakorlatban teljesen jelentéktelen, hogy az egész ország devizaforgalma a fővárosban bonyolódik, míg a vidéki városok a devizakereskedelemből teljesen kikapcsolódnak. Ezzel a kérdéssel foglalkozva, most a bucuressti szaksajtó annak a véleményének ad kifejezést, hogy az új rendszer nem alkalmas az egész devizakereskedelmét a bucuressti tőzsde egyeduralmává tenni. Az az intézkedés, hogy a devizaeladások a tőzsde útján eszközölendők, csak annyit jelent, hogy a tőzsdei árfolyam mindenkor engedélyezett. Ettől függetlenül azonban az engedélyezett pénzügyi intézetek bárhol lebonyolíthatják devizaeladásokat.

tiben a posta, valamint a rendőrhatalóság közösen nem fogadták el kellő igazolásként a kereskedelmi kamara, valamint az utazóegyesület által kibocsátott bizonyítványt, hanem arra hivatkoztak, hogy az utazók egyesületének aradi fiókja beadványában viszont utal arra, hogy a többi között az utazócéh jogi személyiségét az igazolványokat nem állíthat ki. Az utazók a kereskedelmi és iparkamara közbenjárását kérték annak érdekében, hogy a hatóságok továbbra is fogadják el igazolásként a kamara és az utazóegyesület által kiállított igazoló iratokat.

— Az aradi bankok téli munkarendje. Szeptember 15-én életbelépett a pénzintézetek téli munkarendje, mely május elsejéig tart. Eszerint az aradi bankok naponta reggel fél kilenctől délután kettőt tartanak hivatalos órákat. Hétfőn, szerdán és pénteken délután is dolgoznak a tisztviselők még pedig fél óttól este hétig. A pénztárak reggel kilenctől délután három óráig tartanak. Az általános munkarend alól kivételt képeznek az igazgatók és cégjegyzők, míg délután mindennap foglalkoztatottak a kizárólag expedíciós végzettségű tisztviselők és az alkalmosok. A tisztviselők heti munkaidője semmiesetre sem haladhatja meg a 48 órát. Az aradi munkakamara egyébként felhívta az érdekelteket figyelmébe, hogy szeptember elsejei hatállyal az üzletek téli záróra rendszere is életbe lépett. Eszerint az üzletek reggel 8 órakor nyitnak és este 7 órakor zárnak, az élmiszerüzletek és vegyeskereskedések este nyolc órakor. A többi üzletek szombatkor szombat este nyolc óráig tart. A fűszer- és vegyeskereskedések reggel félnyolcra nyitnak, a külvárosokban reggel félhétkor, az alkalmosokat azonban csak reggel félnyolctól foglalkoztathatják.

— Megkezdte a magyar képviselőház a mezőgazdasági munkások övezvények biztosításáról szóló javaslat tárgyalását. Budapestről jelentik: A magyar képviselőház csütörtökön kezdte meg a mezőgazdasági munkások övezvények biztosításáról szóló javaslat tárgyalását. A képviselőház csütörtökön tartotta meg első ülését az új házszabályok alapján. Az új szabályok szerint a magyar képviselőház teljes ülése csak általánosságban tárgyalja a törvényjavaslatokat, a részleteket a bizottságok vitatják meg. Az általános vitában a pártok vezérszónokai egy órában, a többi szónokok csak egy fél órában beszélhetnek és beszédeiket legfeljebb csak fél órával hosszabbíthatják meg.

— A háztulajdonosok saját költségükre tartoznak megszervezni a légvédelmet. A légügyi és tengerészeti minisztérium közli: A Hivatalos Lapban március 6-án megjelent 55. számú törvény 13-ik szakasza értelmében az összes hatóságok, intézmények és mindenfajta vállalatok, a tőmbházak, nyilvántartás helyiségek és az ingatlanulajdonosok kötelesek saját költségükön megszervezni a passzív védelmet. A minisztérium felszólítja mindazokat, akikre a törvény előírásai vonatkoznak, hogy lássanak hozzá a szükséges intézkedésekhez anélkül, hogy a törvény szigorúan alkalmazására várnának. A minisztérium szervei már meg is kezdték a kihágási jegyzőkönyvek felvételét.

APRÓHIRDETÉSEK

A 69094. számú, 1938 július 15-án megjelent miniszteri rendelet alapján az apróhirdetések ára a következő módon állapított meg: **Alkalmazást keresők, elveszett, eltűnt egyének, vagy tárgyak hirdetése, fürdő és gyógyhely hirdetések szavankint 1 leu. Egyéb apróhirdetés szavankint 2 lei.** A fenti rendelet értelmében az apróhirdetéseket a következőképpen kell elhelyezni:

ALKALMAZÁST NYER

Házimunkában jártas, középkorú urinő házvezetőnőnek, gazdaságba felügyelőnőnek ajánlik. Cím a kiadóban 4306

Olcson, elsőrendűen monogrammozok, egyebet is himezek. Cal. Saguna 136. 4304

LAKÁS

Modern kétszobás lakás mellékhelyiségekkel nov. 1-re kiadó. Bul. Carol 65. 4236

Butorozott szoba fürdőszobával kiadó október 1-re. Cím a kiadóban. 4292

Különbejárattal butorozott szoba fürdővel kiadó, esetleg konyhával. Str. Cosbuc 32. 4310

VÉTEL. ELADÁS

Eladó egy jókarban levő Puch 2000 cm³ mánnyu kerékpár. 4182

KÜLÖNFÉLEK

Elveszett az elmúlt vasárnap a Radna felől érkező esti villamoson, vagy a 12. szálánál egy fekete bőrkötésű könyv. Megtalálóját jutalomban részesítjük. Cím a kiadóban. 4309

Hirdessen az
Aradi
Közlöny-ben!

Legújabb jelentéseink:

A Romániai Magyar Népkegyesség vezetőinek részvét-látogatása Silviu Dragomir dr. kisebbségi miniszternél

Bucuresti. BÄNFY Miklós gróf, a Romániai Magyar Népkegyesség elnöke, SZÄSZ Pál dr., GYÄRFÄS Elemér dr., szenátorok és SOÖS István dr., országgyűlési képviselő, vezetőségi tagok kíséretében pénteken felkereste Silviu DRAGOMIR dr., kisebbségiügyi minisztert, aki-

nek a Romániai Magyar Népkegyesség részvétét tolmácsolta Cajinescu Armand halála alkalmából és egyben részvételtjes szavakban fejezte ki a magyarság felháborodását az alattomos gyilkosság által szenvedett országos veszteség felett.

Közös akciót indít az angol-francia nagytanács

Elhatározták, hogy egységesítik a hadianyag-gyártást — Görög-bolgár közeledés

Saracioglu utban Moszkva felé

Londonból jelentik: Az angol-francia nagytanács pénteken este Londonban tartott ülést és ezen angol részről Chamberlain miniszterelnök, Halifax külügyminiszter és Chatfield lord, francia részről pedig Daladier és Gamelin tábornagy vettek részt. Megállapították az ülésen, hogy az angol és francia álláspont a hadikérdésekben továbbra is azonos és elhatározták a löszergyártás fokozását is. Az ülés után hivatalos közleményt nem adtak ki.

London. A tájékoztató miniszterium közli: Hope Belisha hadügyminiszter és Hankey lord tárcanélküli miniszter Párisból, ahol Daladierrel és Gamelin fővezérrel tanácskoztak, visszatértek az angol fővárosba. A hadügyminiszter a Franciaországban harcoló angol csapatok főparancsnokával is találkozott, majd

megszemlélte az angol csapatokat, akiket kitűnő hangulatban talált.

A francia nagyvezérkar kiadta a legújabb hivatalos harctéri jelentését, amely a következőképpen hangzik:

Saarbrückentől délre nagy tüzéségi tevékenység folyt le mindkét részről. A francia légi felderítő szolgálat élénk tevékenységet fejtett ki. Viszonylagos nyugalom volt a fronton.

Az angol hadihajók állítólag utasítást kaptak, hogy haladéktalanul hagyják el a Fekete-tengert és a dunai kikötőket és térjenek vissza a Földközi tengerre.

A bolgár semlegesség jelentősége

Szófiából jelentik: A szófiái görög követ utján tolmácsolta a görög kormány megelégedettségét Bulgária semlegességi nyilatkozata miatt. Görög részről hangsúlyozzák, hogy a bolgár semlegesség nagyban hozzájárult Kelet-Európa békéjének tartósságához, amely Kiosseivanoff miniszterelnök bölcs kezdeményezésének érdeme.

Japán es a Szovjet kölcsönösen kicserélik egymás hadifoglyait

Tokio. (Rador.) A Domei-ügynökség jelezte: A japán és szovjet bizottság megegyezett abban, hogy hadifoglyikat kölcsönösen kicserélik. Megállapodtak arra nézve is, hogy egyik fél sem szaporítja csapatainak számát a semleges zónában.

A német—orosz ideiglenes demarkációs határ Lengyelországban

A négyzetekkel ábrázolt német—orosz demarkációs vonal Kelet-Európa legdélnyugatibb kiszögellésétől halad egyenesen dél felé a NAREWET BIALYSTOKNAL metszve BRESZLTOWSZKON át a VISZTULÁHOZ. Onnan LEMBERGHEZ kanyarodik vissza és SAMBORKTÓL egyenesen le délre érinti a magyar határt.

Nyomatott Aradon, az ARADI NYOMDAVÁLLALAT rotációs-gépén.

Anglia elszántan felkészült a háborúra

London. A brit közvélemény egy emberként áll Chamberlain beszéde mellett. Anglia halálos komolysággal szánta el magát a hosszú háborúra. Az ország délkeleti tartományai 150 új kórházat állítottak fel. Az angol arisztokrata családok számos női tagja vállalt önkéntes ápolónői szolgálatot. Duszagazdag lordok vidéki és fővárosi kasélyaikat felajánlották katonai célokra, amelyek költségeit maguk fedezik. Rothermere lord norfolki kastélyát ajánlotta fel. Lord Derby, lord Stor, a marlboroughi és southerlandi hercegek, szintén felajánlották mesébe illő műkincsekkel telt vidéki kastélyaikat.

Százhuszezer tonna dugárut foglaltak le eddig az angol hadihajók

London. A brit hatóságok közlik, hogy eddig mintegy 120 ezer tonna dugárut foglaltak le a hadihajók, 700 ezer font értékben. A lefoglalt dugárut között 30 ezer tonna acéltermelésre szükséges mangánérc volt. Nagybőrszerű mennyiséget foglaltak le a páncéllemezek előállítására szükséges nyersanyagból is. A tájékoztató miniszterium szerint csak a gyanús hajórákományokat foglalták le és rakják ki. Utána a hajók folytathatják útjukat.

Angol hadihajók konfliktusai

Páris. Az angol hadihajók német ellenes gazdasági harca során a La Manche csatornában feltartóztattak egy 5000 tonnás finn gőzöst, amely Antwerpen felé tartott, feltartóztattak ezenkívül egy norvég hajót a Gibraltár szorosban. Ez a hajó 3000 tonna nehéz olajárut szállított. Port Saidban visszatartották az angol katonai hatóságok egy japán gőzöst és arra kényszerítették, hogy egyenesen London felé folytassa útját. Ennek a hajónak Nápolyba kellett volna menni.

Az egyik finn lap úgy értesül, hogy az angolok dugáru-lajstromára a papírt és a kartont is felveették.

Francia bombavető Svájc telett

Bernből jelentik: Tegnap délután két bombavető repülőgép szállt svájci terület fölé. A gépek mintegy 3500—4000 méter magasságban repültek és a megfigyelők szerint a harci repülőgépek francia származásúak voltak.

Magyarország felveszi a diplomáciai kapcsolatot Szovjetországgal?

Budapest. A Vreme jugoszláv lap közli budapesti tudósítójának jelentését, hogy Magyarország felveszi a normális diplomáciai kapcsolatot Oroszországgal. Hivatalos magyar körök szerint ezek a kapcsolatok tulajdonképpen sohasem szakadtak meg.

A fenti híradsás még hivatalos megerősítésre szorul.

Saracioglu nyilatkozata

Ankara. (Rador.) Saracioglu török külügyminiszter a Havas hírszolgálati iroda munkatársa előtt nyilatkozott és kijelentette, hogy moszkvai látogatásával visszaadja egyrészt Pojemkin szovjet orosz helyettes külügyi népbiztos törökországi látogatását, másrészt pedig eleget tesz az orosz részről megnyilvánult szívélyes meghívásnak. — Angliával és Franciaországgal szembeni politikánk közismert — mondotta a török külügyminiszter — és változatlanul a régi is marad.

Rydz-Smigly tábornagy Craiovába érkezett

Craiova. Rydz Smigly tábornagy és négy főből álló kísérete megérkezett Craiovába, ahová felesége is követte, aki Bucurestiből utazott át Craiovába.

Megsemmisített kínai hadosztályok

Tokio. (Rador.) A japán csapatok három kínai hadosztály közül keletre megsemmisítettek. Kiangsuban Kawannál a kínaiak 6500 halottat hagytak hátra a harcmezőn.